

HELP MEE DE POLLUTIEPIEKEN AAN TE PAKKEN!

Om op de juiste manier te kunnen reageren, wanneer er zich een piek voordoet, vooral als de voorziene situatie verkeersbeperkingen met zich meebrengt, kunt u beter voorbereid zijn en dringende maatregelen klaar hebben!

1. DOELSTELLINGEN

Hoofdzakelijk tijdens de wintermaanden, kunnen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest **pollutiepieken** (SMOG-alarm) voorkomen. In dit kader worden volgende informatie- en interventie maatregelen getroffen: bij situaties boven niveau 1 worden verkeersbeperkende maatregelen getroffen. Deze gelden zowel voor personenvoertuigen als vrachtwagens en kunnen **gevolgen hebben voor de bereikbaarheid van uw vestiging en voorziene leveringen**. Daarom is het belangrijk dat u zelf een **noodplan** voorziet om de impact van dergelijke maatregelen op uw activiteit te beperken en uw bezoekers en leveranciers in de mate van het mogelijke hierover te informeren.

Meer informatie: op de website van [Leefmilieu Brussel](http://Leefmilieu.Brussel).

Voor ondernemingen met meer dan 100 werknemers, die onderworpen zijn aan de « Bedrijfsvervoerplan » verplichting, is het hebben van een actieplan bij pollutiepieken verplicht. Het komt erop aan om op voorhand de verschillende maatregelen te bepalen, die u zult implementeren in pollutiepieksituaties om ervoor te zorgen dat uw activiteit in voorkomend geval maar licht verstoord wordt door de beperkingen die dan gelden voor het autoverkeer, en deze mee te delen aan uw personeel.

[Besluit BVP](#)
[Besluit Pollutiepiek](#)

1.1. EEN POLLUTIEPIEK, WAT IS DAT?

In ons land zijn er in de winter regelmatig pieken van hoge luchtverontreiniging (zgn. pollutiepieken) **die gevolgen kunnen hebben voor onze gezondheid**. Ze zijn hoofdzakelijk toe te schrijven aan een **accumulatie van de verontreinigende stoffen** (polluenten) **afkomstig van uitlaatgassen van voertuigen**, en in mindere mate **van de verwarming van woningen en kantoorgebouwen en van industriële activiteiten**. Pollutiepieken komen in de winter vooral voor van november tot maart (voor de interventiedrempels), wanneer lage temperaturen, afwezigheid van wind en een thermische inversie verhinderen dat deze polluenten goed worden verspreid in de lucht. De kwaliteit van de lucht gaat er dan sterk op achteruit en wordt schadelijk. De pieken kunnen variëren in sterkte en in duur, gaande van enkele uren tot enkele dagen.

Om welke pollutanten gaat het precies?

De verontreinigende stoffen waarover het meestal gaat, zijn **stikstofdioxide** (NO₂) en de **microdeeltjes** (PM 2.5 en PM10).

Welke impact op onze gezondheid?

In functie van de concentratie van de aanwezige pollutanten in de lucht, de duur van de blootstelling, de gevoeligheid van de blootgestelde persoon en zijn activiteiten, kunnen volgende symptomen optreden:

- Een verminderde ademhalingsfunctie
- Verhoogde aandoeningen ter hoogte van de luchtwegen (bronchitis,...)
- Een verhoging van de frequentie van ademhalingsproblemen bij astmapatiënten of personen met een chronische ademhalingsziekte.

Het is belangrijk dat tijdens piekperioden personen met een lucht- of hartaandoening, astmapatiënten, oudere personen en zeer kleine kinderen alle fysieke activiteiten beperken.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest getroffen maatregelen

Om de schadelijke gevolgen van een pollutiepiek op het leefmilieu en onze gezondheid tot een minimum te beperken, moeten we specifieke maatregelen treffen. Aangezien verontreinigingspieken beïnvloed worden door de weersomstandigheden, hangt hun voorspelbaarheid samen met de betrouwbaarheidstermijn van de weersvoorspellingen, die de dag voorafgaand werden gemaakt. De “dringende maatregelen” worden vastgelegd en toegepast binnen de tijdspanne van 24u tot 48 uur die aan de piek voorafgaat en hebben tot doel **om de concentratie van de verontreinigende stoffen in de lucht te verminderen** en de piek te laten dalen.

Ze zijn opgesplitst in 4 afzonderlijke interventieniveaus: 3 interventieniveaus waarbij maatregelen genomen worden om de uitstoot van de vervuilende stoffen te beperken en een 4de niveau die op basis van observaties en korte termijn prognoses wordt genomen. Dit is de ‘informatiedrempel’ of ‘drempel 0’.

DREMPEL 0 (kan meerdere keren per jaar voorkomen)

Vanaf het ogenblik dat de luchtkwaliteit daalt, zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de bewoners informeren en aanmoedigen zijn gedrag/activiteiten aan te passen om de uitstoot van vervuilende uitstoffen te beperken (auto laten staan, verwarming een graadje minder,...)

DREMPEL 1 (kan 1 tot 3 keer per jaar voorkomen)

- **Verspreiding van informatie** met betrekking tot de aard van de piek
- **Aanbevelingen** voor het verminderen van de uitstoot van pollutanten
- **Beperking van de toegestane snelheid** tot 50 km/u op de wegen waar er normaal gezien een snelheidsbeperking van 70 km/u geldt; en tot 90 km/u op de wegen waar er gewoonlijk een beperking tot 120 km/u geldt (d.w.z. de Ring R0) alsook **een versterking van de controle op de naleving hiervan.**

DREMPEL 2 (komt uitzonderlijk voor)

- Toepassing van de **bij drempel 1 bepaalde maatregelen**
- = : implementatie van een systeem van **alternerend rijden** voor lichte voertuigen (< 3,5 t)
- **Versterking van het openbaar-vervoeraanbod** van de **MIVB**, waarvan het gebruik **gratis** wordt

- DE 7 H A 10 H
DE 17 H A 20 H : **rijverbod** tijdens de spitsuren **voor vrachtwagens** (> 3,5 t)
- **20° MAX** : **bepanking van de temperatuur tot 20 °C** in de gebouwen waar er een tertiaire activiteit wordt uitgeoefend

DREMPEL 3 (komt zeer uitzonderlijk voor)

- Toepassing van de **bij drempel 1 bepaalde maatregelen**
- **Rijverbod voor alle voertuigen** (tweewielers, vrachtwagens, auto's, enz.)
- **Versterking van het openbaar-vervoeraanbod** van de **MIVB**, waarvan het gebruik **gratis** wordt
- **20° MAX** : **bepanking van de temperatuur tot 20 °C** in de gebouwen waar er een tertiaire activiteit wordt uitgeoefend

Is het verminderen van het verkeer de efficiëntste van de dringende maatregelen?

De microdeeltjes en de stikstofdioxiden, die aan de oorsprong liggen van de pollutiepieken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, worden hoofdzakelijk uitgestoten door het autoverkeer, het energieverbruik van de gebouwen en (in mindere mate) de industriële sector. Uit statistische waarnemingen blijkt dat bij luw verkeer (bijvoorbeeld in het weekend of tijdens autoloze dagen) de concentratie van deze verontreinigende stoffen in de lucht veel lager kan zijn vergeleken met de gemiddelden gedurende de week. **Het transport vormt dus de belangrijkste hefboom om snel in te grijpen op het vlak van de kwaliteit van de omgevingslucht.** Daarom voorziet het spoedplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bij vervuilingsspieken, dringende maatregelen, die betrekking hebben op het aanmoedigen van alternatieven voor het autogebruik, een rationalisering of een vermindering van het verkeer.

2. IMPLEMENTATIE

Dankzij de hulpmiddelen die ter beschikking worden gesteld op [de website](#) van Leefmilieu Brussel, kunnen burgers, organisaties en bedrijven hun actieplannen concreet voorbereiden voor het geval er zich een pollutiepiek voordoet. Iedereen kan er oplossingen en/of alternatieve vervoersmodi vinden, zoals het openbaar vervoer, carpooling, de huur van fietsen, telewerk, verplaatsing van de vrije dag van werknemers die 4/5 werken, enz.

Het staat buiten kijf dat de impact van deze maatregelen kan verschillen in functie van de activiteit van uw onderneming; al naargelang u een instelling uit de openbare sector, een ziekenhuis, een bank, enz. bent of een transport- en logistiekbedrijf, dient u bij de toepassing van uw maatregelen rekening te houden met deze specificiteit.

2.1. TOE TE PASSEN MAATREGELLEN

Anticipeer op een dergelijke situatie door maatregelen vast te leggen en voor te bereiden die **snel gecommuniceerd en toegepast** kunnen worden. Bepaal hiertoe een specifiek, bij pollutiepieken te implementeren, **actieplan** (in functie van het bereikte niveau) dat u opneemt in uw vervoerplan.

Net zoals voor het bedrijfsvervoerplan duidt u een **persoon aan, die instaat voor de coördinatie van het noodplan** (bij voorkeur de mobiliteitscoördinator). Deze persoon zal verantwoordelijk zijn voor de goede uitvoering van het actieplan. Stel voor de zekerheid ook een reservepersoon aan voor wanneer de verantwoordelijke er niet is.

Informeren - sensibiliseren

Bereid een communicatieplan voor **twee periodes** voor, namelijk één voor **bij het begin van de winter** ("voorafgaande communicatie") en een tweede dat u **snel** kan implementeren bij een daadwerkelijke pollutiepiek ("waarschuwingcommunicatie").

1. Communicatie vóór de winter (met frequente herhalingen tijdens de winter)

Communiceer bij het begin van de winter naar al uw personeelsleden over de belangen van de luchtkwaliteit en de dringende maatregelen die in het Brussels Gewest van kracht worden bij pollutiepieken. Informeer uw werknemers over het fenomeen van "pollutiepieken" en de maatregelen die hen direct aanbelangen.

Informeer uw werknemers ook over de specifieke maatregelen die uw onderneming beslist heeft om te treffen. Deze maatregelen moeten op een eenvoudige en operationele manier worden beschreven. De voorafgaande stappen die nodig zijn voor de toepassing van sommige maatregelen (zoals een carpoolinschrijving, enz.), moeten eveneens worden toegelicht.

Dit communicatiegedeelte zou permanent moeten zijn, de hele winter door (informatie beschikbaar op het mobiliteitsgedeelte van uw intranet, alsook in het bedrijfskrantje, enz.), met regelmatige herhalingen in de loop van de winter (van november tot maart).

2. Waarschuwingcommunicatie

Bij een waarschuwing, implementeert u een dringende informatieactie ten behoeve van al uw werknemers. Daarbij vermeldt u uitdrukkelijk, welke operationele maatregelen er op de dag van de piek getroffen zullen worden. Deze maatregelen moeten op een eenvoudige en operationele manier beschreven worden.

Bij dit alles spreekt het voor zich dat de directe en zichtbare betrokkenheid van de verantwoordelijken van de onderneming een extra troef vormt voor het welslagen van het plan en de zichtbaarheid ervan ongetwijfeld zal vergroten.

3. Communicatiehulpmiddelen

Op de [website](#) van Leefmilieu Brussel vindt u tal van hulpmiddelen, zoals logo's, typeaffiches, een folder, type informatieteksten, enz.

Er zijn ook gratis folders beschikbaar: om deze aan te vragen, belt u gewoon naar Leefmilieu Brussel: 02/7757575 of stuurt een [mail](#)

De alternatieven promoten

Stel oplossingen voor en vergemakkelijk de mogelijke stappen die de werknemers zelf kunnen ondernemen (telewerk, openbaar vervoer, carpooling, enz.). Om de goede werking van uw activiteit te vrijwaren, zijn er verschillende maatregelen die u kunt treffen, namelijk:

➤ Het openbaar vervoer

Informeer uw personeel over de bestaande mogelijkheden om zich met het openbaar vervoer te verplaatsen (trein, metro, tram en bus) en verleen hen toegang tot nuttige informatie (dienstregeling, tarieven, aansluitingen, enz.) om er gebruik van te maken. Deel hen hiertoe de websites mee van de verschillende openbaar-vervoeroperatoren ([NMBS](#); [MIVB](#); [DE LIJN](#); [TEC](#)).

Om het gebruik van het openbaar vervoer bij pollutiepieken aan te moedigen, **kunt u ook financieel tussenkomen in de kosten van het gebruik ervan voor uw werknemers** (voor diegenen die geen openbaar-vervoerabonnement hebben); dat kunt u bv. doen door hun treinkosten terug te betalen, door tussen te komen in hun MIVB-kosten, wanneer drempel 1 overschreden werd, enz.

Meer info: Info fiche "Aanmoedigen van het openbaar vervoer"

➤ Flexibiliteit van de uurregeling

Wanneer drempel 2 overschreden wordt (systeem van "alternerend rijden"), is het gebruik van het MIVB-netwerk gratis en wordt het aanbod tijdens de spitsuren versterkt. Daarom is het erg belangrijk dat u de aankomst- en vertrektijden van uw werknemers flexibeler invult dan gewoonlijk, opdat ze optimaal van deze dienstverlening zouden kunnen gebruikmaken. Om de precieze uurregeling van de versterkte lijnen te kennen, neemt u contact op met [MIVB](#).

Geef uw deeltijdse werknemers ten slotte ook de mogelijkheid om hun vrije dag te verplaatsen naar de dag van de piek.

➤ Telewerk

Medewerkers, wier profiel zich hiertoe leent, de mogelijkheid geven om van thuis uit te werken tijdens de dagen van de pollutiepiek. Daarvoor moet u dan wel vooraf nagaan, welke werknemers hiervoor in aanmerking komen, en hen de nodige middelen (eventueel laptop, internetaansluiting, enz.) geven om daadwerkelijk te kunnen telewerken.

Een eventueel alternatief voor telewerk kan zijn om uw werknemers de optie te geven om naar kleinere vestigingen van uw onderneming in andere steden te trekken, die niet getroffen zijn door de dringende maatregelen van drempel 2 en 3. Ook voor deze maatregel dient u vooraf na te gaan, wie hiervoor in aanmerking komt en hoe dit concreet georganiseerd kan worden.

➤ Taxi en Cambio

Voor beroepsmatige verplaatsingen die absoluut verricht moeten worden (terwijl u niet over een wagenpark beschikt), kunnen werknemers ook de taxi nemen. Zij kunnen dan met het openbaar vervoer naar hun werk komen en zich voor hun professionele activiteiten met de taxi verplaatsen.

Het autodeelsysteem Cambio of zen Car kan eveneens een alternatief vormen voor uw dienstverplaatsingen. Meer informatie: [Cambio](#), [Zen Car](#) en [Taxi](#)

➤ Carpooling

Als u al over een interne carpooldatabank beschikt, pas deze dan aan, opdat chauffeurs en passagiers er zich ook op zouden kunnen inschrijven in geval van pollutiepieken. Als u nog niet over een dergelijke databank beschikt, kan het interessant zijn om er een aan te leggen met het oog op een dergelijke piek. Werknemers kunnen dan afspreken om mee te rijden met een voertuig dat over de "juiste" nummerplaat (bij drempel 2) beschikt. Deze maatregel vergt wel enige voorbereiding en uitwisseling van informatie om er vóór de winter voor te zorgen dat vraag en aanbod op elkaar zijn afgestemd. Vergeet in elk geval niet om voor voldoende voertuigen te zorgen met "even" en "oneven" nummerplaten.

Overweeg eventueel een samenwerking met anderen, bv. met de bedrijven rondom u of via de website www.carpool.be die chauffeurs en passagiers die willen carpoolen, met elkaar in contact brengt.

Het succes van de carpoolmaatregel bij pollutiepieken hangt in elk geval af van het kennen van uw werknemers van hun medecarpoolers. Het is dan ook nuttig dat hen de mogelijkheid geboden wordt om elkaar vooraf te contacteren.

Ter informatie: u hoeft niet altijd te carpoolen tot op de plaats, waar u werkt noch vanaf de woonplaats. Een afspreekplaats, bereikbaar met het Openbaar vervoer en/of de wagen kan ook dienst doen voor vertrek of aankomst. Voor diegenen die dagelijks naar Brussel pendelen, beschikt het Brussels Gewest over tal van overstapparkings waar het gebruik van het openbaar vervoer mogelijk is.

Alle informatie over [de overstapparkings om te carpoolen](#).

Meer info: Info fiche "Aanmoedigen van het carpoolen"

➤ **Met de fiets en te voet**

Om u op de dag van een piek te verplaatsen, kunt u natuurlijk ook te voet gaan of de fiets nemen. Moedig de werknemers aan om voor deze vervoersmodi te opteren. U kunt hen daarbij dienstfietsen ter beschikking stellen (of het gebruik van Villo fietsen door het ticket terug te betalen) en hen informeren over de beste route die ze kunnen nemen (vanaf bepaalde vertrekpunten) om zich naar uw site te begeven (meer informatie over [de Brusselse fietsroutes](#)).

Bij gebruik van deze optie is het aan te raden om de paden en routes te nemen, waar het minste verkeer rijdt om van een optimale luchtkwaliteit te genieten. Ter herinnering: in tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, zijn voetgangers en fietsers over het algemeen blootgesteld aan **geringere** concentraties van pollutanten dan automobilisten (aangezien de emissies in een afgesloten ruimte blijven hangen).

Meer info: Info fiche "Aanmoedigen van het stappen" en "Aanmoedigen van het fietsen".

➤ **Eco-driving aanmoedigen**

Pollutiepieken vormen tevens de ideale gelegenheid om het personeel warm te maken voor eco-driving, waarmee de impact van een auto op de luchtkwaliteit in zekere mate verminderd kan worden. Door er een soepele rijstijl op na te houden, waarbij er op tijd geschakeld wordt en waarbij bruske versnellingen en vertragingen vermeden worden door maximaal te anticiperen, kan het brandstofverbruik van de wagen en zijn uitstoot met 20 % verminderd worden.

Verstrek informatie over deze goede praktijken en gedragingen of organiseer een eco-rijles voor uw werknemers die vaak onderweg zijn.

Meer informatie vindt u op de websites www.e-positif.be, www.drivolution.be of www.mobimix.be.

Meer info: Info fiche "Het beheer van het wagenpark"

➤ **De milieuprestatie van uw wagenpark verbeteren**

Bepaalde voertuigen die zeer goede milieuprestaties leveren, mogen blijven rijden in weerwil van de toepassing van de drempels 2 en 3. We hebben het dan over voertuigen met een Ecoscore voor luchtkwaliteit van 75 of hoger (hoe hoger de score bij 100 aanleunt hoe milieuvriendelijker de wagen). U vindt de lijst van deze voertuigen op de [website](#) van Leefmilieu Brussel. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd via een ministeriële circulaire. Neem dit criterium dus in aanmerking bij het beheer van uw wagenpark (dienst- en bedrijfswagen).

➤ **Dikke truien dag (beperking van de verwarming gekoppeld aan een bewustmakingsactie)**

Het "pollutiebesluit" schrijft voor dat de temperatuur in gebouwen waar er een tertiaire activiteit wordt verricht, bij een piek verlaagd moet worden tot maximum 20°C. In voorkomend geval verwittigt u uw werknemers dus best even op voorhand, zodat ze zich hierop kunnen kleden. Dat is trouwens ook de reden, waarom deze maatregel zich uitstekend leent voor het combineren ervan met een bewustmakingsactie: organiseer een dikke truien dag en biedt uw werknemers 's middags bijvoorbeeld soep aan. Bovendien kan de onderneming of de organisatie de temperatuur natuurlijk ook nog sterker verlagen.

Opgelet: voor deze maatregel dient u vooraf wel contact op te nemen met de eventuele technische operatoren van het gebouw.

➤ Afwijkingen op het rijverbod

Voor sommige categorieën van functies is de toekenning van een afwijking gerechtvaardigd. Dat is voornamelijk het geval voor functies die verband houden met noodtussenkomsten (reparatie, enz.). De desbetreffende afwijkingen worden toegekend door de burgemeester van de gemeente, waar de activiteitszetel van uw onderneming gevestigd is. De afwijkingen zelf gelden voor het hele grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en voor de hele winterperiode. Het is de verantwoordelijkheid van de werkgever om voor zijn werknemers de afwijking aan te vragen.

Voor meer informatie over de geldende criteria voor de toekenning van een afwijking en de hiervoor te volgen procedure: op [de website](#) van Leefmilieu Brussel.

Voor sommige categorieën van voertuigen, waaronder voertuigen met zeer goede milieuprestaties, geldt een eventueel rijverbod niet, in weerwil van de toepassing van de drempels 2 en 3. De lijst van deze voertuigen vindt u op [de website](#) van Leefmilieu Brussel. Deze lijst wordt jaarlijks geactualiseerd via een ministeriële rondzendbrief.

2.2. HOE GEÏNFORMEERD WORDEN?

Om ervoor te zorgen dat uw werknemers geïnformeerd worden over het tijdstip waarop de maatregelen in het Brussels Gewest van kracht worden, **kunt u de bedrijfs-gsm's op de waarschuwingsdienst inschrijven en uw werknemers ertoe aansporen** om hetzelfde te doen met hun privénummer en e-mailadres(sen). Ze krijgen dan 48 à 24 uur vóór de implementatie van de maatregelen door de overheid een sms of e-mail om hen hiervan op de hoogte te stellen.

Om u [in te schrijven](#) voor deze dienst (online is inschrijven gratis per sms kost het 0.15€. De waarschuwings-sms'en zijn gratis)

2.3. EN OP TERMIJN ...

Zich het hele jaar door inzetten

Door een vervoerplan op te stellen, hebt u een belangrijke eerste stap gezet. Via de maatregelen die u in uw actieplan opneemt, moedigt u namelijk het hele jaar door het gebruik van alternatieve vervoersmiddelen voor de wagen aan. Zodoende draagt u bij tot een vermindering van het gebruik van de auto en dus tot een verbetering van de luchtkwaliteit.

Wees daarnaast ook op andere vlakken actief om de ecologische voetafdruk van uw onderneming te verkleinen en de luchtkwaliteit te verbeteren. Verminder uw behoeften aan verwarming ([Energie uitdaging](#)). Waarom de organisatie van uw werk niet veranderen door voor een eco-beheer te kiezen?

Ontdek ten slotte ook het "Ecodynamische onderneming"- en EMAS-label:

- [Eco dynamische onderneming](#)
- [EMAS-label](#)

3. MEER INFORMATIE

3.1. ANDERE FICHES RAADPLEGEN

Hieronder een lijst van fiches met betrekking tot dezelfde thematiek:

- Informeren en sensibiliseren
- Een mobiliteitscoördinator aanstellen
- Bezoekers en leveranciers
- Aanmoedigen van het stappen
- Aanmoedigen van het fietsen
- Aanmoedigen van het openbaar vervoer
- Aanmoedigen van het carpoolen

3.2. WEBSITE

www.luchtkwaliteit.brussels

www.leefmilieu.brussels

www.mobielbrussel.be

www.irceline.be

www.nmbs.be

www.infotec.be

www.mivb.be

www.delijn.be

www.e-positif.be,

www.drivolution.be

www.mobimix.be

www.carpool.be

[Pollutiepieken in Wallonië](#)

[Pollutiepieken in Vlaanderen](#)

